

Dr. Žibartas Juozas Jackūnas

Kultūros, filosofijos ir meno institutas
El.paštas.: zibartas@kfmi.lt

SEMANTINIS TIKROVĖS IR JOS SUPRATIMO MATMUO ŠIUOLAIKINĖJE TEORINĖJE KULTŪROJE

Apmąstant šiuolaikinę teorinės kultūros būklę, ypač įvairių humanitarinių tyrimų sričių raidos ypatybes, ryškėja esminė jos spraga – dėmesio stoka prasminiams ar semantiniams tiriamų reiškinių sampratos aspektams. Ją daugiausia lemia ligi šiol nemenką įtaką teorinėje sąmonėje, ypač analitinės pakraipos filosofijoje, išlaikantis scientistinis požiūris į tikrovės reiškinius ir jų pažinimą.

Prielaidas, kurios galėtų padėti įveikti abejingumą semantiniam tikrovės supratimo matmeniui, galima rasti fenomenologijos, hermeneutikos bei, iš dalies, lingvistinės filosofijos patirtyje, sudarančiai sąlygas skleisti interpretaciniam, semantiniam požiūriui į tikrovę ir jos supratimą. Jo esmę išreiškia įsitikinimas, jog „Nėra prieigos prie tikrovės, nepriklausančios nuo žmogaus pažintinės veiklos ar atsietos nuo žmogaus istorijos ir interpretacijos...“ (D.Rasmussenas). Pranešime atskleidžiamos asmens patirties, kurią sudaro abstrahuotų, defenomenalizuotų, departikuliarizuotų bei dekonstekstualizuotų prasmių sistema, ypatybės ir vaidmuo interpretuojant suvokiamus tikrovės reiškinius, keliami mintis apie būtinybę semantizuoti šiuolaikinę tikrovės sampratą ir jos pažinimo metodologiją. Tai suteiktų humanitariniams tyrimams savitą, ligi šiol nepakankamai plėtotą perspektyvą, sustiprintų jos euristines galias.